

УКРАЇНА ЦЕНТРАЛЬНА ВИБОРЧА КОМІСІЯ

ПОСТАНОВА

6 жовтня 2020 року

м. Київ

№ 351

Про Роз'яснення щодо порядку дострокового припинення повноважень усього складу та окремих членів виборчих комісій з місцевих виборів

Відповідно до частин четвертої, п'ятої, восьмої статті 33, статті 34, частини п'ятої статті 36, частин першої, другої, четвертої статті 38, частин другої, четвертої статті 202, статей 203, 204, 208, частини восьмої статті 281, частини другої статті 288 Виборчого кодексу України, керуючись статтями 11 – 13, пунктом 1 частини другої статті 16, пунктами 4, 5 статті 17, пунктом 2 статті 21 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", Центральна виборча комісія **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити Роз'яснення щодо порядку дострокового припинення повноважень усього складу та окремих членів виборчих комісій з місцевих виборів (додається).

2. Визнати такими, що втратили чинність:

постанову Центральної виборчої комісії від 7 вересня 2015 року № 236 "Про Роз'яснення щодо порядку внесення змін до складу територіальних та дільничних виборчих комісій з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, сільських, селищних, міських голів та старост сіл, селищ";

постанову Центральної виборчої комісії від 10 вересня 2015 року № 261 "Про внесення змін до постанови Центральної виборчої комісії від 7 вересня 2015 року № 236";

постанову Центральної виборчої комісії від 16 вересня 2015 року № 333 "Про внесення змін до постанови Центральної виборчої комісії від 7 вересня 2015 року № 236";

постанову Центральної виборчої комісії від 7 жовтня 2015 року № 392 "Про внесення змін до постанови Центральної виборчої комісії від 7 вересня 2015 року № 236";

постанову Центральної виборчої комісії від 5 листопада 2015 року № 532 "Про внесення змін до постанови Центральної виборчої комісії від 7 вересня 2015 року № 236";

постанову Центральної виборчої комісії від 9 березня 2016 року № 67 "Про внесення змін до постанови Центральної виборчої комісії від 7 вересня 2015 року № 236";

пункт 2 постанови Центральної виборчої комісії від 23 березня 2016 року № 87 "Про внесення змін до деяких постанов Центральної виборчої комісії";

пункт 3 постанови Центральної виборчої комісії від 29 травня 2017 року № 111 "Про внесення змін до деяких постанов Центральної виборчої комісії".

3. Цю постанову надіслати органам ведення Державного реєстру виборців для доведення до відома територіальних виборчих комісій.

4. Цю постанову оприлюднити на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії.

Голова
Центральної виборчої комісії

О. ДІДЕНКО

РОЗ'ЯСНЕННЯ

щодо порядку дострокового припинення повноважень усього складу та окремих членів виборчих комісій з місцевих виборів

Це Роз'яснення спрямоване на забезпечення однакового застосування окремих положень Виборчого кодексу України (далі – Кодекс) щодо порядку дострокового припинення повноважень усього складу та окремих членів територіальних і дільничних виборчих комісій, які здійснюють підготовку та проведення місцевих виборів (далі – виборчі комісії).

1. Загальні положення

1.1. Територіальні виборчі комісії є постійно діючими органами.

Повноваження всіх членів територіальної виборчої комісії припиняються з моменту формування нового складу територіальної виборчої комісії або з моменту прийняття рішення про дострокове припинення повноважень усього складу територіальної виборчої комісії.

1.2. Дільничні виборчі комісії є тимчасовими органами, що утворюються на час підготовки та проведення відповідних виборів.

Повноваження дільничної виборчої комісії припиняються через п'ять днів після дня офіційного оприлюднення результатів місцевих виборів.

Повноваження члена дільничної виборчої комісії припиняються одночасно з припиненням повноважень дільничної виборчої комісії.

1.3. Повноваження окремого члена виборчої комісії припиняються достроково шляхом внесення змін до складу відповідної виборчої комісії у разі наявності передбаченої частиною четвертою статті 208 Кодексу підстави для дострокового припинення повноважень такого члена комісії.

1.4. Звернення (заяви, подання) щодо дострокового припинення повноважень усього складу, голови, заступника голови, секретаря або окремого члена виборчої комісії під час виборчого процесу, а також у період з моменту формування складу територіальних виборчих комісій до початку виборчого процесу чергових місцевих виборів підлягають обов'язковому розгляду відповідною виборчою комісією у п'ятиденний строк з дня надходження, але не пізніше останнього дня перед днем голосування (повторного голосування), а поза межами виборчого процесу – у місячний строк, якщо інше не встановлено Кодексом та цим Роз'ясненням.

1.5. Суб'єктом, за поданням якого кандидатуру члена комісії було включено до складу виборчої комісії (далі – суб'єкт подання кандидатури), є місцева організація політичної партії, яка внесла подання щодо кандидатур до складу відповідної виборчої комісії, незалежно від того, чи кандидатуру

до складу комісії включено в обов'язковому порядку (пункти 1, 2 частини другої статті 203, пункти 1, 2 частини першої статті 204 Кодексу), чи за результатами жеребкування (пункт 3 частини другої статті 203, пункт 3 частини першої статті 204 Кодексу).

Суб'єктом подання кандидатури до складу дільничної виборчої комісії також є кандидат у депутати сільської, селищної, міської ради (територіальної громади з кількістю виборців до 10 тисяч), кандидат на посаду сільського, селищного, міського голови (пункти 4, 5 частини першої статті 204 Кодексу), за поданням яких до складу дільничної виборчої комісії було включено за результатами жеребкування відповідну кандидатуру.

1.6. У разі дострокового припинення повноважень члена виборчої комісії з підстав, передбачених пунктами 7, 9 частини четвертої статті 208 Кодексу (підпунктами 7, 9 пункту 3.1 цього Роз'яснення), або у зв'язку з достроковим припиненням повноважень усього складу виборчої комісії його кандидатура не може бути включена до складу виборчої комісії з цих самих або з інших виборів, що проводяться одночасно, та підлягає відхиленню.

1.7. У разі наявності підстав для дострокового припинення повноважень усього складу чи окремого члена виборчої комісії, що мають ознаки вчинення членами (окремим членом) цієї комісії кримінального або адміністративного правопорушення, відповідна виборча комісія одночасно з прийняттям такого рішення повідомляє про це правоохоронні органи для перевірки і реагування відповідно до закону.

2. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень усього складу виборчої комісії та формування її нового складу

2.1. Повноваження всього складу виборчої комісії можуть бути достроково припинені в установленому законом порядку виборчою комісією, яка сформувала (утворила) відповідну виборчу комісію, рішенням виборчої комісії вищого рівня з відповідних місцевих виборів або рішенням суду в разі одноразового грубого порушення чи систематичного порушення такою виборчою комісією Конституції України, Кодексу та законів України, невиконання рішень виборчої комісії вищого рівня.

При цьому комісіями вищого рівня є:

Центральна виборча комісія – для всіх виборчих комісій з усіх місцевих виборів (пункт 1 частини першої статті 202 Кодексу);

територіальні виборчі комісії – щодо всіх дільничних виборчих комісій з відповідних місцевих виборів (абзац другий частини четвертої статті 33 Кодексу);

територіальна виборча комісія, яка встановлює результати відповідних місцевих виборів, – стосовно територіальних виборчих комісій, що встановлюють підсумки голосування з відповідних місцевих виборів (частина четверта статті 65, частина одинадцята статті 72, пункт 3 частини другої статті 206 Кодексу).

2.2. Рішення про дострокове припинення повноважень усього складу виборчої комісії може бути прийняте, якщо за результатами розгляду відповідною виборчою комісією заяви, скарги, інших матеріалів та пояснень буде встановлено факт одноразового грубого порушення чи систематичного порушення такою комісією Конституції України, Кодексу та законів України, невиконання рішень виборчої комісії вищого рівня. Підстави прийняття рішення про дострокове припинення повноважень усього складу виборчої комісії повинні бути зазначені в мотивувальній частині відповідної постанови.

2.3. Дострокове припинення повноважень усього складу виборчої комісії не є ліквідацією цієї комісії.

Рішення про дострокове припинення повноважень усього складу виборчої комісії невідкладно, а в разі неможливості – не пізніше наступного дня після його прийняття (але не пізніше останнього дня перед днем голосування (повторного голосування) оприлюднюється виборчою комісією, яка прийняла таке рішення, у визначений нею спосіб.

У разі дострокового припинення повноважень усього складу виборчої комісії новий склад відповідної виборчої комісії формується у порядку, встановленому частиною п'ятою статті 208 Кодексу та розділом 2 цього Порядку.

2.4. У постанові виборчої комісії про дострокове припинення повноважень усього складу виборчої комісії визначається термін (конкретні дата і час), до якого суб'єкти подання кандидатур можуть вносити нові кандидатури до складу виборчої комісії, повноваження якої достроково припинено.

2.5. Виборча комісія, яка достроково припинила повноваження всього складу виборчої комісії, не пізніше наступного дня (але не пізніше останнього дня перед днем голосування (повторного голосування)) повідомляє про це суб'єктів подання кандидатур, за поданнями яких до складу комісії було включено осіб, повноваження яких достроково припинено, одним із таких способів: врученням указанного повідомлення представнику відповідного суб'єкта подання особисто, електронною поштою, факсимільним повідомленням, телефонограмою чи з використанням інших засобів телекомунікаційного зв'язку.

Під час виборчого процесу місцевих виборів таке повідомлення суб'єктів подання кандидатур повинно здійснюватися невідкладно і лише в разі неможливості невідкладного повідомлення – не пізніше наступного дня (але не пізніше останнього дня перед днем голосування (повторного голосування)).

У такому повідомленні обов'язково зазначається встановлений постановою комісії термін для внесення подань до складу виборчої комісії, повноваження якої достроково припинено.

У разі якщо рішення про дострокове припинення повноважень усього складу виборчої комісії приймається в останню п'ятницю або суботу перед днем голосування, повідомлення відповідних суб'єктів подання

кандидатур про дострокове припинення повноважень виборчої комісії та можливість внести нові кандидатури здійснюється невідкладно.

Повідомлення місцевої організації політичної партії про дострокове припинення повноважень члена територіальної виборчої комісії може бути здійснено одним із зазначених способів також через політичну партію, за поданням місцевої організації якої кандидатуру такого члена було включено до складу комісії. День отримання зазначеного повідомлення політичною партією вважається днем отримання такого повідомлення і відповідною місцевою організацією цієї партії.

2.6. Суб'єкти, за поданням яких до складу виборчої комісії було включено осіб, повноваження яких достроково припинено, можуть не пізніше наступного дня з дня отримання вказаного повідомлення (але не пізніше останнього дня перед днем голосування (повторного голосування), з урахуванням визначеного комісією терміну внести подання з новими кандидатурами до складу відповідної виборчої комісії. Пропоновані кандидатури мають відповідати вимогам Кодексу до членів виборчої комісії.

2.7. У разі якщо граничний строк формування нового складу виборчої комісії припадає на останній день перед днем голосування (повторного голосування), виборча комісія, яка достроково припинила повноваження всього складу виборчої комісії, може визначити розумний строк у годинах останнього дня перед днем голосування (повторного голосування) для внесення подання з новими кандидатурами до складу відповідної виборчої комісії.

2.8. У разі дострокового припинення повноважень усього складу виборчої комісії подання щодо включення нових членів виборчої комісії замість вибулих вносяться за формою, встановленою постановою Центральної виборчої комісії від 24 липня 2020 року № 137 "Про форми подань щодо кандидатур до складу виборчих комісій, які здійснюють підготовку та проведення місцевих виборів", на паперових носіях та в електронному вигляді. До подання додаються документи, передбачені частиною дев'ятою статті 203, частиною четвертою статті 204 Кодексу.

2.9. У разі невідповідності кандидатур, внесених до складу виборчої комісії, вимогам, зазначеним у статті 34, абзаці третьому частини п'ятої статті 208 Кодексу, а також невідповідності внесеного подання щодо кандидатур до складу виборчої комісії та доданих до нього документів вимогам статей 203, 204 Кодексу внесені кандидатури відхиляються шляхом прийняття відповідного рішення виборчою комісією.

Технічні описки та неточності, допущені в поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур.

У разі виявлення в поданні технічних помилок і неточностей у зазначенні прізвища, імені та по батькові особи, дати її народження в постанові про формування складу виборчої комісії вказуються відомості на підставі копій паспортних документів.

2.10. У разі дострокового припинення повноважень усього складу виборчої комісії відповідна виборча комісія, яка утворила виборчу комісію

(сформувала її склад), не пізніше як на третій день з дня припинення повноважень комісії, але не пізніше останнього дня перед днем голосування (повторного голосування) затверджує новий склад виборчої комісії за поданням суб'єктів, від яких до складу комісії було включено осіб, повноваження яких достроково припинено, у порядку, встановленому Кодексом та цим Роз'ясненням.

Під час виборчого процесу місцевих виборів строк формування нового складу виборчої комісії, повноваження якої достроково припинено, визначається з урахування необхідності забезпечення належної організації підготовки та проведення відповідних виборів.

Одночасно з формуванням нового складу виборчої комісії призначаються голова, заступник голови, секретар такої виборчої комісії з урахуванням досвіду роботи у виборчих комісіях, комісіях з референдуму, необхідності забезпечити належну організацію роботи комісії та дотримання вимог Кодексу щодо їх призначення від різних суб'єктів подання, а також вимог щодо володіння державною мовою для секретаря виборчої комісії.

2.11. Якщо в установлений строк не надійшли подання щодо кандидатур до складу виборчої комісії та/або якщо кількість запропонованих до складу виборчої комісії осіб не дає змоги сформувати її склад у мінімальній кількості, встановленій частиною першою статті 203, частиною третьою статті 204 Кодексу, відповідна виборча комісія формує склад такої комісії за поданням голови відповідної виборчої комісії за пропозиціями її членів з тим, щоб кількісний склад такої виборчої комісії відповідав її мінімальній кількості (був не меншим за таку кількість), з обов'язковим урахуванням поданих кандидатур до її складу, крім тих, що підлягають відхиленню з підстав, установлених Кодексом.

Особа, включена до складу виборчої комісії за поданням голови виборчої комісії, яка утворила відповідну виборчу комісію (сформувала її склад), не може бути призначена на керівну посаду у виборчій комісії, крім випадків відсутності кандидатур на таку посаду від інших суб'єктів внесення кандидатур.

2.12. Подання щодо кандидатур до складу виборчої комісії, внесені з порушенням строків, установлених частиною п'ятою статті 208 Кодексу (пунктами 2.4 – 2.7 цього Роз'яснення), залишається без розгляду, про що суб'єкт його внесення інформується листом за підписом відповідно Голови Центральної виборчої комісії або за його дорученням іншого члена Комісії або голови чи заступника голови територіальної виборчої комісії.

3. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень окремого члена виборчої комісії

3.1. Повноваження окремого члена відповідної виборчої комісії припиняються достроково у зв'язку з:

1) особистою заявою про складення повноважень члена виборчої комісії. Така заява подається суб'єкту подання кандидатури відповідного

члена виборчої комісії для передачі відповідній виборчій комісії або для внесення подання про заміну члена виборчої комісії (пункт 1 частини четвертої статті 208 Кодексу);

2) внесенням подання про заміну члена виборчої комісії суб'єктом, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу виборчої комісії (пункт 2 частини четвертої статті 208 Кодексу);

3) припиненням його громадянства України (пункт 3 частини четвертої статті 208 Кодексу);

4) вибуттям на період до дня виборів за межі відповідної адміністративно-територіальної одиниці, що унеможливило виконання обов'язків члена комісії (пункт 4 частини четвертої статті 208 Кодексу);

5) реєстрацією його кандидатом у депутати місцевої ради, кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, кандидатом у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, кандидатом у народні депутати України, кандидатом на пост Президента України (пункт 5 частини четвертої статті 208 Кодексу);

6) реєстрацією його довіреною особою кандидата в депутати або кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, кандидата в народні депутати України, кандидата на пост Президента України, представником політичної партії в Центральній виборчій комісії, уповноваженою особою політичної партії, представником місцевої організації політичної партії в територіальній виборчій комісії, уповноваженою особою місцевої організації політичної партії, уповноваженою особою суб'єкта процесу референдуму, представником ініціативної групи в Центральній виборчій комісії, офіційним спостерігачем, якщо виборчий процес зазначених виборів чи референдуму проводиться одночасно з виборчим процесом місцевих виборів (пункт 6 частини четвертої статті 208 Кодексу);

7) відмовою від складення присяги члена комісії (пункт 7 частини четвертої статті 208 Кодексу);

8) порушенням присяги члена виборчої комісії, що виявилось як систематичне невиконання покладених на нього обов'язків, засвідчене не менш як двома рішеннями з цього приводу виборчої комісії, до складу якої він входить (пункт 8 частини четвертої статті 208 Кодексу);

9) систематичним невиконанням покладених на нього обов'язків або одноразовим грубим порушенням ним законодавства України про місцеві вибори, що встановлено рішенням суду або рішеннями виборчої комісії, яка утворила відповідну комісію (сформувала її склад), двома і більше неявками на засідання виборчої комісії без поважних причин або неявкою на засідання виборчої комісії в день голосування (пункт 9 частини четвертої статті 208 Кодексу);

10) набранням щодо нього законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, кримінального правопорушення проти виборчих прав громадян чи корупційного кримінального правопорушення (пункт 10 частини четвертої статті 208 Кодексу);

11) набуттям ним членства в іншій виборчій комісії будь-якого рівня, що здійснює підготовку та проведення місцевих виборів, виборів народних депутатів України, виборів Президента України, комісії з референдуму, якщо виборчий процес зазначених виборів чи референдуму проводиться одночасно з виборчим процесом місцевих виборів (пункт 11 частини четвертої статті 208 Кодексу);

12) визнанням його судом недієздатним або безвісно відсутнім (пункт 12 частини четвертої статті 208 Кодексу);

13) виявленням обставин, що позбавляють особу права входити до складу виборчої комісії (пункт 13 частини четвертої статті 208 Кодексу).

До таких обставин належить, зокрема, невідповідність вимогам до членів виборчої комісії, передбаченим статтею 34, абзацом третім частини п'ятої статті 208 Кодексу;

14) його смертю або оголошенням його померлим (пункт 14 частини четвертої статті 208 Кодексу).

3.2. У разі виникнення обставин, передбачених підпунктами 1 – 6, 8 – 14 пункту 3.1 цього Роз'яснення (пунктами 1 – 6, 8 – 14 частини четвертої статті 208 Кодексу), повноваження члена виборчої комісії припиняються з моменту прийняття рішення про дострокове припинення його повноважень виборчою комісією, яка її утворила (сформувала склад).

Таке рішення оформлюється постановою про зміни в складі відповідної виборчої комісії, в якій зазначається підстава дострокового припинення повноважень такого члена комісії відповідно до частини четвертої статті 208 Кодексу.

3.3. Постанова про зміни в складі виборчої комісії (рішення про припинення повноважень члена виборчої комісії) приймається виборчою комісією, яка утворила відповідну комісію (сформувала її склад), після отримання документа (повідомлення), що встановлює (підтверджує) відповідний факт.

4. Особливості дострокового припинення повноважень члена виборчої комісії у зв'язку з його особистою заявою (пункт 1 частини четвертої статті 208 Кодексу)

4.1. Особиста заява про складення повноважень члена виборчої комісії (пункт 1 частини четвертої статті 208 Кодексу, підпункт 1 пункту 3.1 цього Роз'яснення) подається членом виборчої комісії суб'єкту подання його кандидатури до складу відповідної виборчої комісії.

Якщо члена виборчої комісії включено до її складу за поданням голови цієї комісії згідно з частиною шістнадцятою статті 203, частиною восьмою статті 204 Кодексу, особиста заява про складення повноважень члена виборчої комісії подається ним безпосередньо до виборчої комісії, яка утворила таку комісію (сформувала її склад).

4.2. Суб'єкт подання кандидатури після отримання заяви про складення повноважень члена виборчої комісії:

або вносить подання про заміну такого члена виборчої комісії;

або надсилає цю заяву до відповідної виборчої комісії, яка утворила таку комісію (сформувала її склад) для прийняття нею рішення про дострокове припинення повноважень такого члена комісії.

4.3. Подання про заміну члена виборчої комісії (у разі отримання суб'єктом подання кандидатури заяви від члена комісії про складення ним повноважень) подається і розглядається в порядку, встановленому розділом 5 цього Роз'яснення.

4.4. У разі надходження до виборчої комісії від суб'єкта подання кандидатури особистої заяви члена виборчої комісії про складення ним повноважень повноваження такого члена виборчої комісії припиняються відповідно до пункту 1 частини четвертої статті 208 Кодексу (підпункт 1 пункту 3.1 цього Роз'яснення) (у зв'язку з особистою заявою про складення повноважень члена виборчої комісії) з моменту прийняття рішення виборчою комісією, яка утворила відповідну виборчу комісію (сформувала її склад), що має наслідком зменшення кількісного складу такої виборчої комісії.

У такому разі повідомлення відповідно до частини п'ятої статті 208 Кодексу суб'єкта подання кандидатури про дострокове припинення повноважень такого члена комісії не здійснюється.

Інша особа замість вибулої у такому разі до складу виборчої комісії не включається, крім випадку, коли кількість членів виборчої комісії є меншою за мінімальну кількість, установлену частиною першою статті 203, частиною третьою статті 204 Кодексу. У такому разі до складу виборчої комісії включається інша особа замість вибулої за поданням голови відповідної виборчої комісії, яка утворила таку комісію (сформувала її склад), за пропозиціями членів цієї комісії з тим, щоб кількісний склад такої виборчої комісії відповідав її мінімальній кількості (був не меншим).

4.5. У разі подання членом виборчої комісії особистої заяви про складення своїх повноважень безпосередньо до виборчої комісії, яка утворила таку виборчу комісію (сформувала її склад), зазначена заява у строки, визначені пунктом 1.4 цього Роз'яснення, повертається суб'єкту звернення без розгляду з відповідними роз'ясненнями щодо порядку подання такої заяви (крім випадків, коли кандидатуру такого члена виборчої комісії було включено до складу виборчої комісії за поданням голови відповідної комісії згідно з частиною шістнадцятою статті 203, частиною восьмою статті 204 Кодексу).

4.6. Особа, яка подала заяву про складення повноважень члена виборчої комісії, продовжує виконувати обов'язки голови, заступника голови, секретаря, члена виборчої комісії до моменту прийняття відповідного рішення про дострокове припинення її повноважень.

5. Особливості дострокового припинення повноважень члена виборчої комісії у зв'язку з внесенням відповідного подання про його заміну (пункт 2 частини четвертої статті 208 Кодексу)

5.1. У разі надходження до відповідної виборчої комісії, яка утворила виборчу комісію (сформувала її склад), подання про заміну члена виборчої комісії від суб'єкта, за поданням якого кандидатуру цього члена комісії було включено до складу виборчої комісії, така виборча комісія одночасно з рішенням про дострокове припинення повноважень члена виборчої комісії приймає рішення про включення до складу відповідної виборчої комісії іншого представника від того самого суб'єкта подання кандидатури з одночасним призначенням цієї особи на відповідну посаду в комісії, яку займав член комісії, повноваження якого достроково припинено.

Такі рішення виборчої комісії оформляються постановою про зміни в складі відповідної виборчої комісії із зазначенням підстави дострокового припинення повноважень члена виборчої комісії ("пункт 2 частини четвертої статті 208 Кодексу").

Подання про заміну члена виборчої комісії вноситься суб'єктом, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу виборчої комісії, на паперових носіях та в електронному вигляді до відповідної виборчої комісії за формою, встановленою постановою Центральної виборчої комісії від 24 липня 2020 року № 138 "Про форми подань про заміну членів виборчих комісій, які здійснюють підготовку та проведення місцевих виборів".

До подання додаються документи, передбачені частиною дев'ятою статті 203, частиною четвертою статті 204 Кодексу.

5.2. Подання про заміну члена виборчої комісії залишається без розгляду в разі:

- внесення до складу виборчої комісії на заміну кандидатури, яка не відповідає вимогам, зазначеним у статті 34 чи абзаці третьому частини п'ятої статті 208 Кодексу;

- внесення подання, в якому вказано для заміни особу, яка не є членом комісії (чи з поданих документів неможливо встановити, про якого члена комісії йдеться);

- внесення подання на заміну не суб'єктом подання кандидатури (зокрема, місцевою організацією політичної партії іншого рівня);

- внесення подання про заміну члена виборчої комісії не за встановленою постановою Центральної виборчої комісії від 24 липня 2020 року № 138 формою;

- відсутності документів, що повинні бути додані до подання про заміну члена виборчої комісії.

Про залишення подання без розгляду суб'єкт його внесення інформується листом за підписом Голови Центральної виборчої комісії чи за його дорученням іншого члена Комісії або голови чи заступника голови

територіальної виборчої комісії, яка утворила таку виборчу комісію (сформувала її склад).

У листі вказуються підстави залишення подання про заміну члена виборчої комісії без розгляду та роз'яснюється право суб'єкта його внесення внести інше подання про заміну члена виборчої комісії з дотриманням вимог Кодексу та цього Роз'яснення.

5.3. Подання про заміну члена виборчої комісії може вноситися суб'єктом подання у будь-який час після утворення виборчої комісії (сформування її складу).

5.4. Технічні описки та неточності, допущені в поданні про заміну члена виборчої комісії, не є підставою для залишення без розгляду внесених кандидатур.

У разі виявлення в поданні технічних помилок та неточностей у зазначенні прізвища, імені та по батькові особи, дати її народження в постанові про зміни в складі виборчої комісії вказуються відомості на підставі копій паспортних документів.

Помилки та неточності в поданні на заміну щодо члена виборчої комісії, якого пропонується замінити, що не ставлять під сумнів намір суб'єкта подання кандидатури замінити саме цього члена комісії, не є підставою для відхилення (повернення, залишення без розгляду) подання.

6. Особливості дострокового припинення повноважень члена виборчої комісії у зв'язку з відмовою від складення присяги (пункт 7 частини четвертої статті 208 Кодексу)

6.1. У разі виникнення обставин, передбачених пунктом 7 частини четвертої статті 208 Кодексу (підпунктом 7 пункту 3.1 цього Роз'яснення), зокрема у зв'язку з відмовою скласти присягу члена виборчої комісії, повноваження такого члена комісії припиняються без прийняття рішення виборчої комісії з моменту:

відмови особи поставити свій підпис під текстом присяги на засіданні виборчої комісії;

неприбуття такої особи на перші два засідання виборчої комісії після її включення до складу цієї комісії, про які така особа була повідомлена.

6.2. Повідомлення про час, місце проведення засідання виборчої комісії та його порядок денний може здійснюватися телефоном, листом (врученим особисто чи надісланим поштою), електронною поштою чи з використанням інших засобів телекомунікаційного зв'язку.

Особа вважається повідомленою у разі, зокрема, надсилання відповідної інформації на її контактний номер телефону, зазначений у поданні до складу відповідної виборчої комісії.

У разі відсутності підтвердження повідомлення члена виборчої комісії про засідання комісії такий член комісії вважається неповідомленим про його проведення.

6.3. Про дострокове припинення повноважень у зв'язку з відмовою від складення присяги члена виборчої комісії невідкладно повідомляється Центральна виборча комісія або відповідна територіальна виборча комісія, яка утворила таку виборчу комісію (сформувала її склад), для прийняття рішення про зміни в складі відповідної виборчої комісії.

Разом з повідомленням надаються протоколи, витяги з протоколів засідання виборчої комісії, на яких розглядалося питання про складення присяги члена виборчої комісії та було встановлено:

факт відмови особи поставити підпис під текстом присяги на засіданні виборчої комісії;

факти відсутності особи на перших двох засіданнях виборчої комісії після її включення до складу цієї комісії, про які така особа була повідомлена, з додаванням доказів повідомлення особи про такі засідання.

6.4. На підставі зазначеного повідомлення та наданих документів, що підтверджують відповідні факти, Центральна виборча комісія або відповідна територіальна виборча комісія, яка утворила виборчу комісію (сформувала її склад), приймає рішення про зміни у складі виборчої комісії шляхом виключення з її складу відповідного члена комісії, що має наслідком зменшення кількісного складу такої виборчої комісії. До прийняття такого рішення кількісний склад виборчої комісії залишається незмінним.

Інша особа замість вибулої в такому разі до складу виборчої комісії не включається, крім випадку, коли кількість членів виборчої комісії є меншою за мінімальну кількість, установлену частиною першою статті 203, частиною третьою статті 204 Кодексу. У такому разі включення іншої особи до складу виборчої комісії відбувається в порядку, передбаченому абзацом третім пункту 4.4 цього Роз'яснення.

**7. Особливості порядку припинення повноважень
члена виборчої комісії у зв'язку з систематичним невиконанням
покладених на нього обов'язків, одноразовим грубим порушенням
законодавства, неявками на засідання виборчої комісії
(пункт 9 частини четвертої статті 208 Кодексу)**

7.1. Відповідно до пункту 9 частини четвертої статті 208 Кодексу, підпункту 9 пункту 3.1 цього Роз'яснення повноваження члена виборчої комісії припиняються достроково у зв'язку з:

систематичним (два і більше разів) невиконанням покладених на нього обов'язків;

одноразовим грубим порушенням ним законодавства України про місцеві вибори, що встановлено рішенням суду;

одноразовим грубим порушенням ним законодавства України про місцеві вибори, що встановлено рішеннями виборчої комісії, яка утворила відповідну комісію (сформувала її склад);

двома і більше неявками на засідання виборчої комісії без поважних причин;

неявкою на засідання виборчої комісії у день голосування.

За наявності наведених фактів до виборчої комісії, яка утворила таку комісію (сформувала її склад), може бути подано мотивоване звернення про дострокове припинення повноважень відповідного члена комісії.

До звернення додаються матеріали (постанова комісії, протокол або витяг із протоколу засідання, акти, судові рішення, а також інші документи), які підтверджують викладені в ньому обставини.

Виборча комісія, до якої подано звернення, розглядає його на підставі отриманих матеріалів. У разі необхідності виборча комісія може витребувати пояснення та інші документи, що мають значення для розгляду цього питання.

7.2. Під час розгляду питання щодо дострокового припинення повноважень члена комісії з підстав, визначених пунктом 9 частини четвертої статті 208 Кодексу, відповідна виборча комісія враховує, що за змістом статті 38 Кодексу член виборчої комісії зобов'язаний:

- додержуватися Конституції України, Кодексу, законів України з питань підготовки і проведення виборів;

- брати участь у засіданнях виборчої комісії;

- виконувати рішення виборчої комісії та обов'язки, покладені на нього згідно з їх розподілом у комісії;

- виконувати інші обов'язки відповідно до Кодексу та законів України.

7.3. Неучасть члена дільничної виборчої комісії в її засіданні без поважних причин та/або невиконання обов'язків, покладених на нього згідно з їх розподілом у комісії, в день проведення голосування, зокрема, під час проведення підготовчого засідання виборчої комісії, організації голосування, підсумкового засідання виборчої комісії щодо підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, під час складання виборчою комісією протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, транспортування виборчої документації до виборчої комісії є одноразовим грубим порушенням виборчого законодавства України.

У такому разі члени виборчої комісії, присутні на засіданні, складають та підписують акт про неучасть члена дільничної виборчої комісії в засіданні цієї виборчої комісії та/або невиконання членом такої комісії покладених на нього обов'язків. Указаний акт може бути підписаний офіційними спостерігачами, іншими суб'єктами виборчого процесу, присутніми під час його складання. Відповідний акт із мотивованим зверненням про дострокове припинення повноважень відповідного члена комісії невідкладно передається до виборчої комісії, яка утворила таку комісію (сформувала її склад), факсимільним зв'язком чи електронною поштою або доставляється до відповідної виборчої комісії.

Територіальна виборча комісія невідкладно після отримання в один із зазначених способів указанного звернення розглядає відповідне питання на засіданні, за результатами якого приймає рішення про встановлення факту одноразового грубого порушення членом виборчої комісії виборчого

законодавства України та про дострокове припинення повноважень такого члена комісії.

8. Порядок включення до складу виборчої комісії інших членів замість тих, повноваження яких достроково припинено

8.1. Виборча комісія, що достроково припинила повноваження окремого члена виборчої комісії, який не займає керівної посади в цій комісії, з підстав, визначених пунктами 3 – 6, 8 – 14 частини четвертої статті 208 Кодексу (підпунктами 3 – 6, 8 – 14 пункту 3.1 цього Роз'яснення), не пізніше наступного дня повідомляє про це суб'єкта, за поданням якого до складу комісії було включено члена комісії, повноваження якого достроково припинено, одним із таких способів: врученням указанного повідомлення відповідному суб'єкту особисто, електронною поштою, факсимільним повідомленням, телефонограмою чи з використанням інших засобів телекомунікаційного зв'язку.

Повідомлення місцевої організації політичної партії про дострокове припинення повноважень окремого члена територіальної виборчої комісії може бути здійснено одним із зазначених способів також через партію, за поданням місцевої організації якої кандидатуру такого члена було включено до складу комісії. День отримання зазначеного повідомлення партією вважається днем отримання такого повідомлення і відповідною місцевою організацією партії.

8.2. Суб'єкт, за поданням якого до складу виборчої комісії було включено члена комісії, повноваження якого достроково припинено, може не пізніше наступного дня з дня отримання вказаного повідомлення внести подання з новою кандидатурою до складу відповідної виборчої комісії.

8.3. Подання щодо включення нового члена виборчої комісії замість вибулого вноситься за формою, встановленою постановою Центральної виборчої комісії від 24 липня 2020 року № 137 "Про форми подань щодо кандидатур до складу виборчих комісій, які здійснюють підготовку та проведення місцевих виборів", на паперових носіях та в електронному вигляді. До подання додаються документи, передбачені частиною дев'ятою статті 203 або частиною четвертою статті 204 Кодексу.

8.4. У разі невідповідності кандидатур, внесених до складу виборчої комісії, вимогам, зазначеним у статті 34, абзаці третьому частини п'ятої статті 208 Кодексу, а також у разі невідповідності внесеного подання щодо кандидатур до складу виборчої комісії та доданих до нього документів вимогам статей 203, 204 Кодексу внесені кандидатури відхиляються шляхом прийняття відповідного рішення виборчою комісією.

Технічні описки та неточності, допущені в поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур.

У разі виявлення в поданні технічних помилок і неточностей у зазначенні прізвища, імені та по батькові особи, дати її народження в

постанові про формування складу виборчої комісії вказуються відомості на підставі копій паспортних документів.

8.5. У разі дострокового припинення повноважень окремого члена виборчої комісії, який не займає керівної посади в цій комісії, з підстав, зазначених у статті 34, пунктах 3 – 6, 8 – 14 частини четвертої статті 208 Кодексу (підпунктах 3 – 6, 8 – 14 пункту 3.1 цього Роз'яснення), відповідна виборча комісія приймає рішення про включення до складу відповідної виборчої комісії іншої особи у разі надходження відповідного подання з кандидатурою для включення до складу виборчої комісії у строк, визначений абзацом першим частини п'ятої статті 208 Кодексу (не пізніше наступного дня з дня отримання повідомлення про дострокове припинення повноважень члена виборчої комісії).

Особливості включення до складу виборчої комісії іншої особи замість голови, заступника голови або секретаря комісії визначаються пунктами 9.6, 9.7 цього Роз'яснення.

8.6. Якщо в установлений строк не надійшли подання щодо кандидатури до складу виборчої комісії, відповідна виборча комісія включає до складу такої комісії іншу особу за поданням голови відповідної виборчої комісії за пропозиціями її членів лише у разі, якщо потрібно, щоб кількісний склад такої виборчої комісії відповідав її мінімальній кількості, встановленій частиною першою статті 203, частиною третьою статті 204 Кодексу (був не меншим за таку кількість).

8.7. Подання щодо кандидатур до складу виборчої комісії замість членів комісії, повноваження яких достроково припинено, внесене з порушенням строків, установлених абзацом першим частини п'ятої статті 208 Кодексу (тобто пізніше наступного дня з дня отримання повідомлення про дострокове припинення повноважень окремих членів комісії), залишається без розгляду, про що суб'єкт його внесення інформується листом за підписом відповідно Голови Центральної виборчої комісії або за його дорученням іншого члена Комісії або голови чи заступника голови територіальної виборчої комісії.

9. Порядок припинення повноважень голови, заступника голови та секретаря виборчої комісії

9.1. Повноваження голови, заступника голови та секретаря виборчої комісії можуть припинятися одночасно з припиненням їх повноважень як членів відповідної виборчої комісії (частини четверта, восьма статті 208 Кодексу, пункти 3.1, 9.5 – 9.7 цього Роз'яснення) або без такого припинення (частина сьома статті 208 Кодексу, пункти 9.2, 9.3 цього Роз'яснення).

9.2. Рішення про припинення повноважень голови, заступника голови чи секретаря виборчої комісії без припинення його членства в комісії приймається виборчою комісією, яка утворила цю виборчу комісію (сформувала її склад), у разі особистого подання головою, заступником

голови чи секретарем виборчої комісії власноручно написаної заяви про складення своїх обов'язків без припинення членства в комісії.

У разі подання особою, яка є головою, заступником голови чи секретарем виборчої комісії, власноручно написаної заяви про складення своїх обов'язків відповідно голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії без припинення членства в комісії така особа продовжує виконувати свої обов'язки до моменту прийняття відповідною виборчою комісією, що утворила цю виборчу комісію (сформувала її склад), рішення про її звільнення з керівної посади та призначення в установленому порядку нового голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії.

9.3. У разі якщо голова, заступник голови або секретар виборчої комісії систематично не виконує покладених на нього обов'язків, відповідна виборча комісія може звернутися до виборчої комісії, яка її утворила (сформувала склад), з мотивованим поданням про його (їх) заміну, якщо за це проголосували не менше двох третин від складу комісії. Подання вноситься за підписом голови, заступника голови виборчої комісії або головуючого на відповідному засіданні виборчої комісії та засвідчується печаткою цієї комісії. До вказаного подання додаються не менш як два рішення виборчої комісії про невиконання головою, заступником голови чи секретарем цієї комісії покладених на нього обов'язків, а також витяг із протоколу засідання виборчої комісії, на якому розглядалося питання про внесення такого подання.

9.4. Подання чи заява, визначені пунктами 9.2, 9.3 цього Роз'яснення, під час виборчого процесу, а також у період з моменту формування складу територіальних виборчих комісій до початку виборчого процесу чергових, позачергових або перших місцевих виборів підлягають обов'язковому розгляду в п'ятиденний строк з дня надходження, але не пізніше останнього дня перед днем голосування (повторного голосування), а поза межами виборчого процесу – у місячний строк. Рішення про заміну голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії не є підставою для припинення повноважень зазначених осіб як членів відповідної виборчої комісії.

9.5. Рішення про дострокове припинення повноважень голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії у зв'язку з внесенням подання про його заміну (пункт 2 частини четвертої статті 208 Кодексу, підпункт 2 пункту 3.1 цього Роз'яснення) приймається одночасно з рішенням про включення до складу відповідної виборчої комісії іншого представника від того самого суб'єкта подання кандидатури із одночасним призначенням цієї особи на відповідну посаду голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії.

9.6. У разі виявлення підстав для дострокового припинення повноважень голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії з підстав, зазначених у пунктах 3 – 6, 8 – 14 частини четвертої статті 208 Кодексу (підпунктах 3 – 6, 8 – 14 пункту 3.1 цього Роз'яснення), відповідна виборча комісія невідкладно повідомляє суб'єкта подання кандидатури про

такі обставини із пропозицією не пізніше ніж на наступний день з дня отримання такого повідомлення, але не пізніше останнього дня перед днем голосування (повторного голосування) внести подання про заміну відповідного члена комісії, що займає посаду голови, заступника голови або секретаря комісії.

У разі надходження такого подання виборча комісія, яка утворила відповідну виборчу комісію (сформувала її склад), приймає рішення про дострокове припинення повноважень голови, заступника голови чи секретаря виборчої комісії одночасно з рішенням про включення до складу комісії іншого члена комісії від того самого суб'єкта подання та призначення цієї особи на відповідну посаду голови, заступника голови чи секретаря виборчої комісії, яку займав член комісії, повноваження якого достроково припинено.

У разі невнесення суб'єктом подання інших кандидатур на заміну у строк, визначений абзацом другим частини восьмої статті 208 Кодексу (не пізніше ніж на наступний день з дня отримання повідомлення про виникнення підстав для припинення їх повноважень, але не пізніше останнього дня перед днем голосування), рішення про дострокове припинення повноважень голови, заступника голови або секретаря комісії приймається одночасно із призначенням на відповідну посаду голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії іншого члена цієї комісії (з урахуванням їх досвіду роботи у виборчих комісіях, комісіях з референдуму та необхідності забезпечити належну організацію роботи комісії).

9.7. Рішення про дострокове припинення повноважень голови, заступника голови або секретаря комісії з підстав, зазначених у пунктах 1, 7 частини четвертої статті 208 Кодексу (підпунктах 1, 7 пункту 3.1 цього Роз'яснення), приймається одночасно із призначенням на відповідну посаду голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії іншого члена цієї комісії (з урахуванням їх досвіду роботи у виборчих комісіях, комісіях з референдуму та необхідності забезпечити належну організацію роботи комісії).

9.8. Під час призначення іншої особи зі складу комісії на посаду голови, заступника голови, секретаря виборчої комісії повинні бути дотримані вимоги Кодексу щодо призначення голови, заступника голови та секретаря виборчої комісії від різних суб'єктів подання, а також вимоги щодо володіння державною мовою для секретаря виборчої комісії.

9.9. Особа, включена до складу виборчої комісії за поданням голови виборчої комісії, яка утворила відповідну виборчу комісію (сформувала її склад), не може бути призначена на керівну посаду у виборчій комісії, крім випадків відсутності кандидатур на таку посаду від інших суб'єктів подання.

**Секретар засідання
Центральної виборчої комісії**

О. БОЯРЧУК